

Nelikvidnost u RH

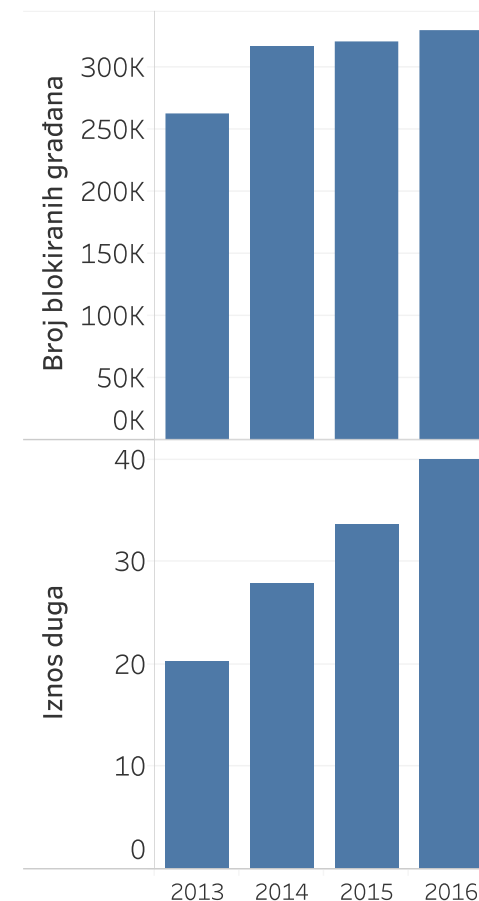
Analiza postojećeg stanja

Blokirani pravni subjekti i iznos neizvršenih plaćanja

- Zbog neizvršenih osnova za plaćanje na dan 30.6.2016. godine, bilo je blokirano 32.045 poslovnih subjekata
- Ukupna vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje poslovnih subjekata iznosila je 19,2 milijarde kuna
- U 74% slučajeva se radi o blokadi dužoj od godine dana
- U proteklim godinama došlo je do značajnog smanjenja broja blokiranih poduzeća i iznosa neizvršenih plaćanja, ali kao rezultat otpisa potraživanja, brisanja tvrtki iz sudskog registra i sličnih kozmetičkih promjena, a ne stvarnog povećanja financijske discipline

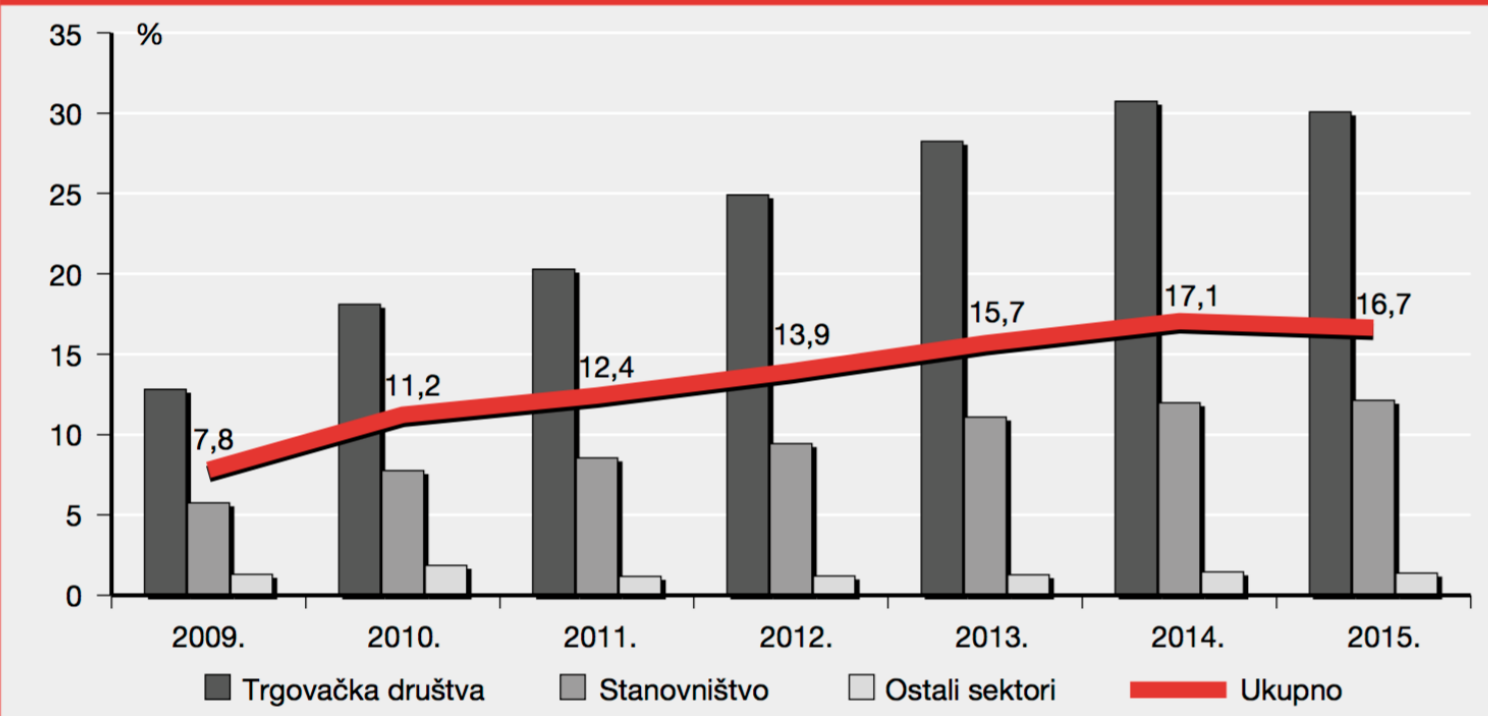
Blokirani građani i iznos duga

- Na dan 30.6.2016 blokirano je 328.788 građana s iznosom duga od gotovo 40 milijardi kn
- Ako uzmemo prosječan broj članova kućanstva od 3 osobe, radi se o milijun građana
- Najveći dio se odnosi na dug financijskim institucijama (24 milijarde kn) te državi i lokalnoj samoupravi (4,8 milijardi kn)
- U 95% slučajeva se radi o blokadi dužoj od godine dana

Rast loših plasmana banaka

SLIKA 1.17. Udio djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita banaka

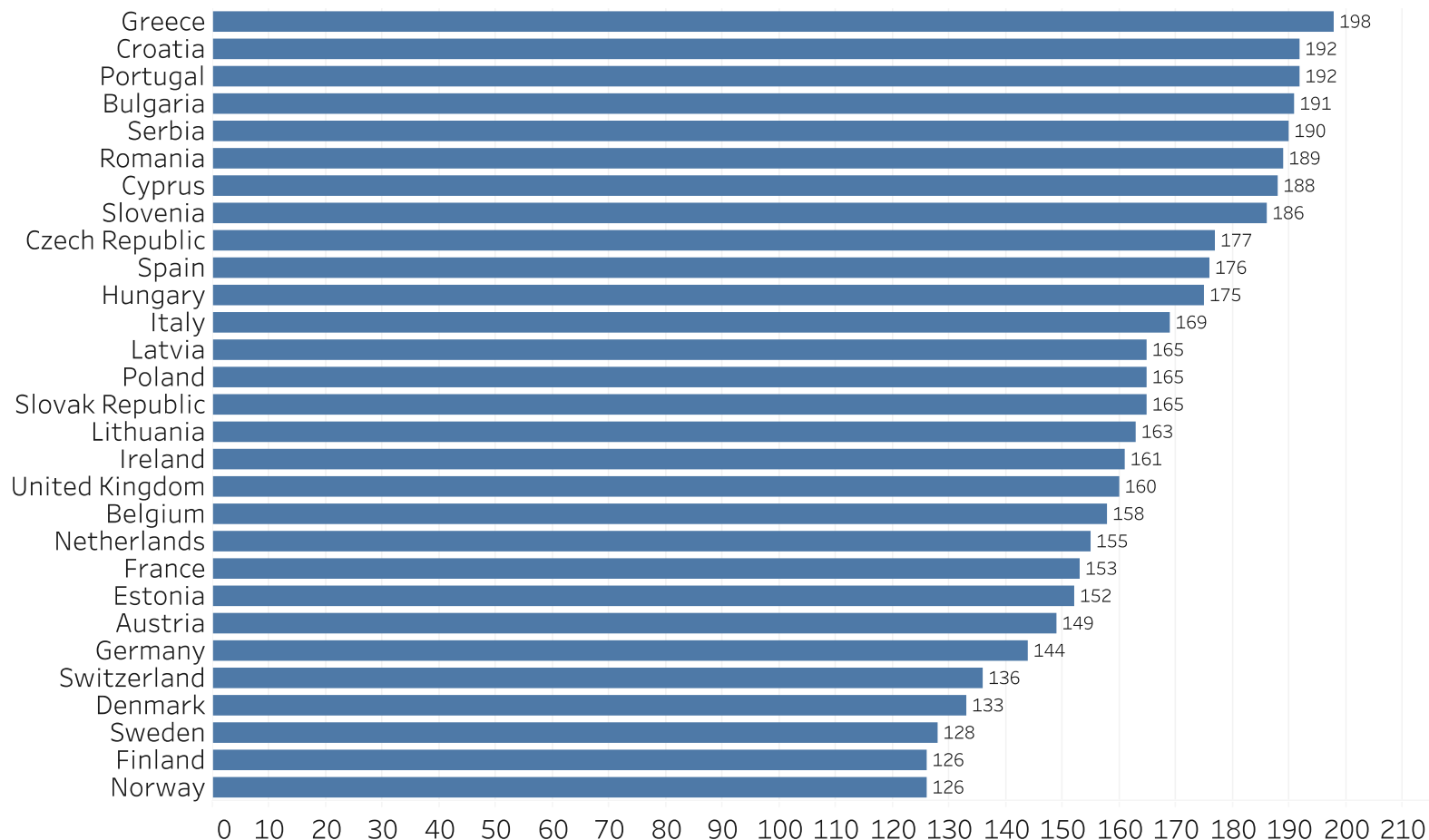

Izvor: HNB

Doing Business 2016 – Resolving Insolvency

- Prema DB 2016 Hrvatska je na 59-tom mjestu
- Ispred nas su
 - Slovenija (12.)
 - Bosna i Hercegovina (38.)
 - Albanija (42.)
 - Rumunjska (46.)
 - Srbija (50.)

European Payment Index za 2014.g

Indeks	Značenje
100	Bez rizika naplate
101 - 129	Niskorizični
130 - 139	Nisko do srednje rizični
140 - 149	Srednje rizični
150 - 159	Srednje do visoko rizični
160 - 169	Visoko rizični
Više od 170	Kritična razina rizika

Posljedice

- Dužničko ropstvo građana
- Dugotrajna zarobljenost resursa (nekretnina, opreme, ljudskih potencijala)
- Usporavanje ekonomije i kočenje investicija
- Rast sive ekonomije
- Nesigurnost u poslovanju
- Veliki troškovi financiranja jaza
- Odbijanje stranih investitora (FDI u 2015: 128 M EUR)
- Propuštanje investicijske prilike s povijesno niskim kamatnim stopama

Dosadašnja rješenja

Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (5 izmjena)

- Zakonsko propisivanje rokova plaćanja
 - Pokazalo se neefikasnim jer poduzetnici nevoljko koriste prisilne mehanizme zbog utjecaja na dugoročni poslovni odnos te skupe, dugotrajne i neizvjesne sudske procese
- Predstečajna nagodba
 - Iznos prijavljenih obveza: 82,4 mlrd. kn
 - Broj zaposlenih: 66.821
 - Nagodba sklopljena u samo 31,3% od ukupnog broja predmeta
 - U većini slučajeva nije došlo do suštinskog vlasničkog, operativnog i financijskog restrukturiranja
 - Konačni efekt je prolongiranje agonije uz daljnje zarobljavanje resursa, otpis potraživanja, velik administrativni trošak i moralni hazard

Popis poreznih dužnika i neisplatitelja plaća

- Na dan 22.8.2016 evidentirano je 2.595 poslodavaca neisplatitelja plaće sa 7.038 radnika
- Ne utvrđuje pravi razlog neplaćanja poreza ili plaća
- Kod nemalog broj slučajeva korijenski uzrok neplaćanja leži u javnom sektoru
- Neefikasna mjera u okruženju niske kulture plaćanja

Model otpisa duga

- Namijenjen primateljima socijalnih naknada te građanima s niskim primanjima za dugove do 25.000 kn prema državnim poduzećima odnosno 10.000 kn prema ostalim vjerovnicima
- Do 31.12.2015. odobreno je 17.586 zahtjeva
- Jednokratna mjera s neznatnim efektom uz velik birokratski trošak

Stečaj potrošača

- Zakon donesen na samom kraju mandata
- Stupio na snagu 1.1.2016
- U 8 mjeseci primjene zahtjev za stečaj je podnijelo 590 građana
- Od 330.00 blokiranih građana njihov udio je 0,2%

Karakteristike dosadašnjih mjera

- Reaktivne – donešene u trenutku kad je prostor za akcije vrlo sužen
- **Rješavaju posljedice umjesto uzroka**
- Kozmetičke naravi
- Stihijske (česte promjene ZFPPN-a, monetizacija, porez na nekretnine...)
- Nestručne
- **Dominantni mehanizam je transfer od uspješnih i poštenih poduzetnika i građana**
- Rezultiraju krivim poticajima (moralni hazard)
- **Nesrazmjeran administrativni teret/trošak i učinak**
- Rigorozno kažnjavanje sitnih prekršaja te ignoriranje sistemski važnih događaja
- Različita pravila ponašanja za privatni i javni sektor

Ciljevi

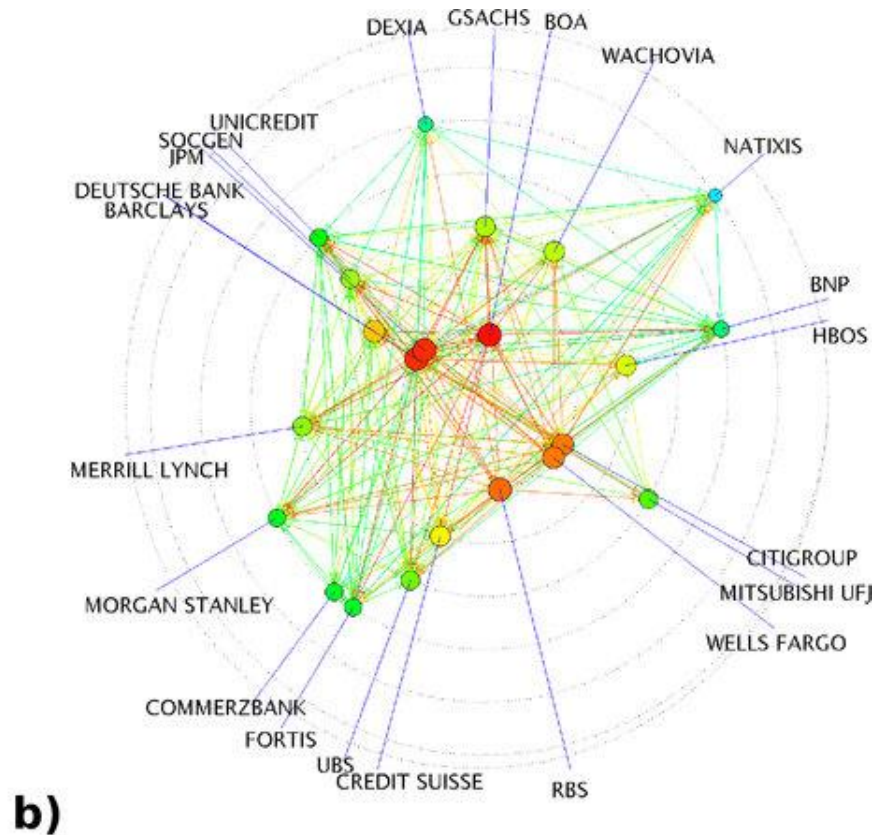
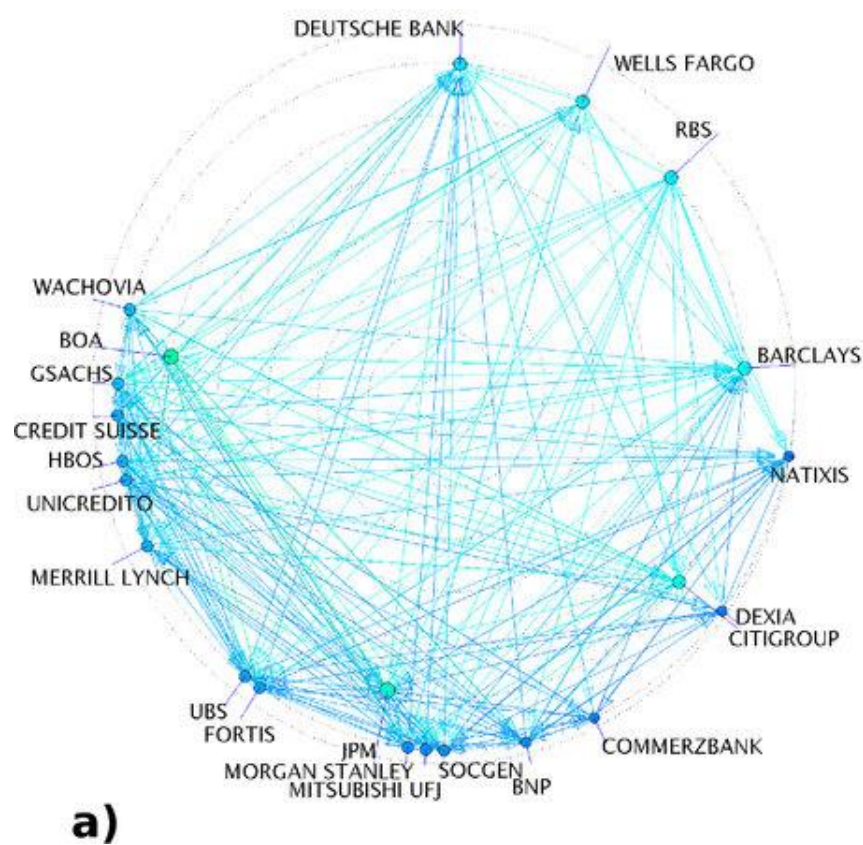
- Zaštita poduzetnika pri naplati vjerovnika
- Sigurnost u isplatama plaća radnicima
- Promjena u ponašanju javnog sektora – svi moraju plaćati na vrijeme
- Moderno, pametno rješenje, regulativa 21 stoljeća

Naše rješenje – Likvidnost 2020

Sustav "Likvidnost 2020"

- Inteligentni informacijski sustav za modeliranje i analizu platnih transakcija s ciljem ranog otkrivanja uzroka nelikvidnosti
- Model financijskog krvotoka hrvatskog gospodarstva
- Korištenjem napredne analitike (SNA) identificira subjekte i obrasce ponašanja koji dovode do kašnjenja u plaćanjima
- Uzima u obzir ulogu i utjecaj pojedinog subjekta na likvidnost cijelog sustava
- Predviđa kaskadne učinke nelikvidnosti

DebtRank: Mrežna analiza za identifikaciju sistemski važnih financijskih institucija

Integracija financijskih i nefinancijskih podataka

- "Big Data" tehnologija nam danas omogućuje integraciju i obradu velikih količina podataka
- Integracija dosad nepovezanih izvora (Fina, porezna uprava, HANFA, HNB, SKDD, ZSE...)
- Integracija financijskih i nefinancijskih podataka (npr. gubitak koncesije, sudski procesi...)

SNA metoda

- SNA metodu (engl. *social network analysis*) možemo promatrati kao dio analize podataka kojoj je cilj stjecanje uvida u strukturu i karakteristike pojedinih mreža, i u osnovi ima tri temeljna cilja:
 - utvrđivanje modela mreže i zakonitosti unutar mreže (razmjerna ili nerazmjerna mreža, "mali svijet", snaga slabih veza i dr.),
 - opisivanje mreže u smislu utvrđivanja gustoće, povezanosti i strukturiranosti mreže,
 - opisivanje entiteta u mreži (postoji veliki broj mjera koje se koriste ovisno o cilju analize).
 - Predviđanje kaskadnih učinaka na sve dijelove mrežu
- Ista metodologija se posljednjih godina koristi za analizu sistemskog rizika financijskog sektora (npr. DebtRank)
- Ista metodologija je već korištena u RH za analizu predstečajnih nagodbi

Segmentacija subjekata po sistemskoj važnosti i indikatorima nelikvidnosti

- Za subjekte u problematičnim segmentima propisan je odgovarajući set aktivnih mjera

	Indikatori nelikvidnosti				
Sistemska važnost					

Korektivne aktivnosti planirane u sklopu sustava Likvidnost 2020

- 1. faza
 - Javna objava sistemski važnih poduzeća
 - Obveza izrade plana oporavka
 - Pojačani nadzor Ministarstva financija
 - Izrada javnog registra indikatora nelikvidnosti
 - Očuvanje likvidnosti financijskog sustava i financijske stabilnosti kroz suradnju i razmjenu podataka relevantnih institucija (HNB, HANFA, Ministarstvo financija...)
- 2. faza
 - Privremena zabrana sudjelovanja na natječajima javnog sektora
 - Privremena zabrana dodjela koncesija
 - Privremena zabrana isplate subvencija
 - Privremena zabrana isplate državnih potpora

Karakteristike našeg rješenja

- Proaktivno
- Temeljeno na dubinskom razumijevanju problema i otklanjanju uzroka
- Temeljeno na modernom pristupu regulativi, najmodernijoj tehnologiji i najnovijim znanstvenim dostignućima
- Temeljeno na riziku
- Daje ispravne poticaje (minimizira moralni hazard)

Dodatne koristi implementacije sustava Likvidnost 2020.

- Smanjenje administrativnog opterećenja
- Simulacija učinka regulatornih mjera na likvidnost
- Testovi otpornosti na rizične događaje i identifikacija glavnih rizika nelikvidnosti
- Sektorske analize
- Mikro trendovi
- Sustav ranog upozorenja (npr. za planiranje proračuna, likvidnosti)
- Sprječavanje pranja novca
- Identifikacija poreznih utaja
- Gospodarski kriminal

Daljnje aktivnosti u rješavanju problema nelikvidnosti

- Promjena redoslijeda zatvaranja tražbina u ovršnom postupku
 - Trenutno vjerovnici uvijek prvo podmiruju sudske troškove, pa zatezne kamate, pa redovne kamate i tek potom glavnicu
 - Takav način zatvaranja tražbina dovodi dužnike u vrlo tešku situaciju gdje vraćaju dug u skladu sa svojim mogućnostima, a dug se kontinuirano povećava jer sva naplata podmiruje samo zateznu kamatu
- Obaveza obavješćavanja ovršenika o stanju duga
 - Fina će imati obvezu jednom godišnje obavijestiti sve ovršenike o stanju duga i svim promjenama u prethodnih godinu dana
- Izjednačavanje pravila ponašanja za privatni i javni sektor
 - Isti rokovi plaćanja
 - Isti način obračuna i naplate (npr. ukidanje plaćanja poreza na dobit unaprijed)